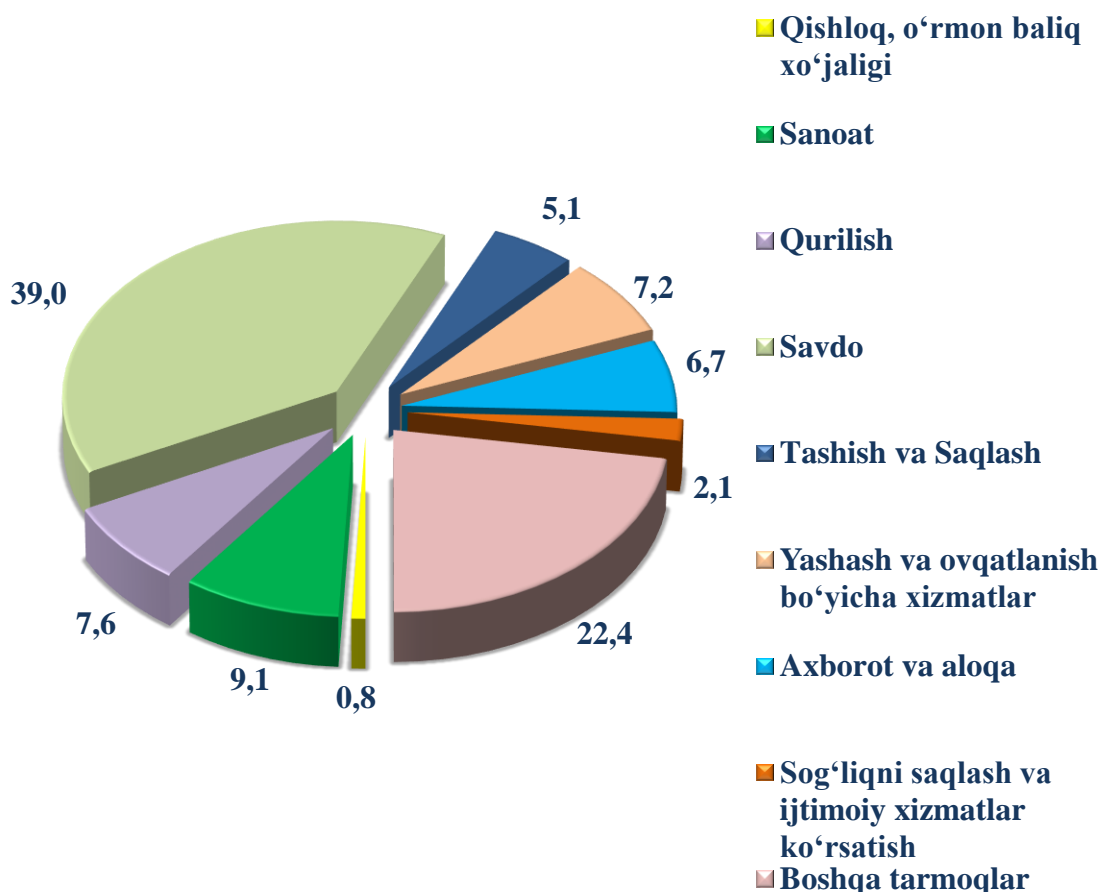

2023-yilning yanvar–sentabr oylarida 12 376 ta yangi kichik korxona va mikrofirmalar (fermer va dehqon xo‘jaliklarisiz) tashkil qilindi, bu o‘tgan yilning shu davriga nisbatan o‘rish sur‘ati 109,9 % ni tashkil qildi.

Eng ko‘p kichik korxona va mikrofirmalar savdo sohasida (jamiga nisbatan 39,0 %), sanoat tarmog‘ida (9,1 %), qurilish tarmog‘ida (7,6 %), yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar tarmog‘ida (7,2%), axborot va aloqada (6,7 %), tashish va saqlash (5,1 %), sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar (2,1 %), qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi (0,8 %) va boshqa tarmoqlar (22,4 %) tashkil etgan.

2023- yil yanvar-sentabr oylarida yangi tashkil etilgan kichik korxona va mikrofirmalarning iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ulushi, foizda

2023- yilning yanvar–sentabr oylarida kichik tadbirkorlik sub'ektlari tomonidan:

– sanoat mahsuloti ishlab chiqarish hajmi 30 987,3 mlrd.so‘mni (jami sanoat ishlab chiqarishining indeksi 35,9 %) ni tashkil qiladi;

– investitsiyalar hajmi 19 603,2 mlrd. soʻmlik (umumiy investitsiyalar hajmidagi ulushi 41,1 %) oʻzlashtirildi va 2022-yilning yanvar–sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 97,6 % ni tashkil qildi;

– qurilish ishlari hajmi 18 575,2 mlrd. soʻmlik (qurilish ishlari umumiy hajmidagi ulushi 70,8 %) va 2022-yilning yanvar–sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 106,4 % ni tashkil qildi;

– xizmatlar hajmi 49 602,2 mlrd. soʻmlik koʻrsatilib (jami xizmatlar hajmidagi ulushi 37,3 %), 2022-yilning yanvar–sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 106,8 % ni tashkil qildi;

– avtomobil transportida 41 838,2 ming tonna yuk tashilib (jami avtomobil transporti yuk tashishdagi ulushi 41,7 %), 2022 yilning yanvar – sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 111,1 % tashkil qildi;

– avtomobil transportida 746 057,8 ming yoʻlovchi tashilib (umumiy yoʻlovchi tashishdagi ulushi 77,8%), 2022-yilning yanvar–sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 101,3 % ni tashkil qildi;

– savdo hajmi 29 570,4 mlrd. soʻmlik chakana tovar aylanmasi shakllanib (umumiy chakana tovar aylanmasi hajmidagi ulushi 55,2 %), 2022-yilning yanvar–sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 102,7 % ni tashkil qildi;

– tovarlar eksport hajmi 892,7 mln AQSh dollarni (umumiy eksport hajmidagi ulushi 24,3 %), 2022-yilning yanvar–sentabrga nisbatan oʻsish surʻati 150,7 % ni tashkil qildi;

Kichik tadbirkorlikning asosiy iqtisodiy koʻrsatkichlardagi ulushi

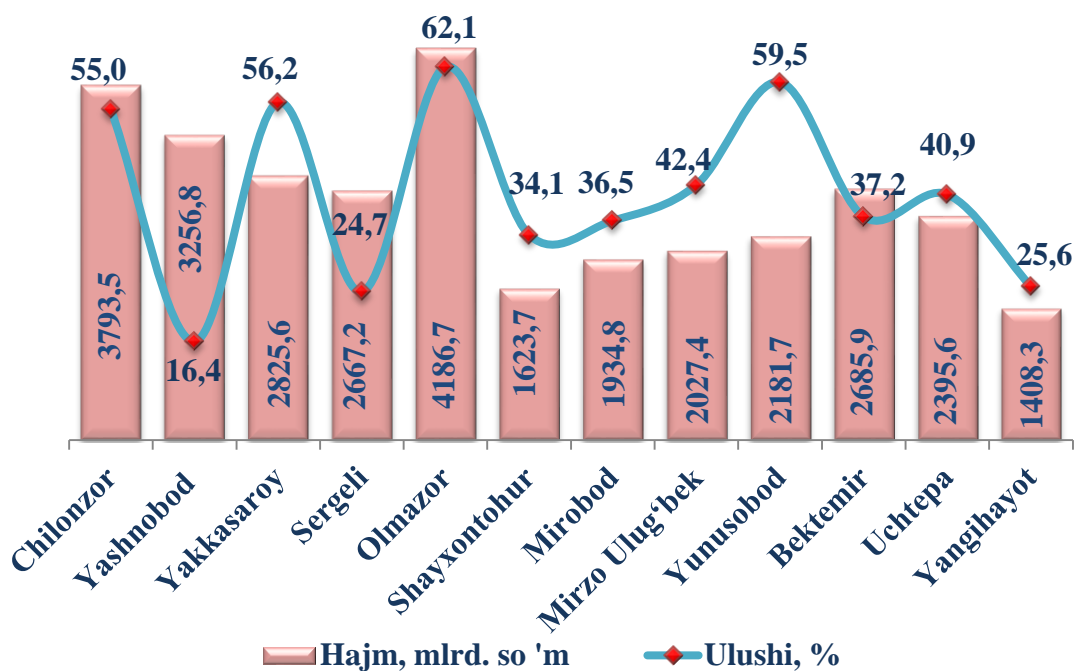
(umumiy hajmiga nisbatan mlrd.soʻmda)

Tumanlar boʻyicha eng yuqori sanoat mahsulotlarni ishlab chiqarish hajmi Olmazor (4 186,7 mlrd.soʻm), Chilonzor (3 793,5 mlrd. soʻm), Yashnobod (3 256,8 mlrd. soʻm), Yakkasaroy (2 825,6 mlrd. soʻm), Bektemir (2 685,9 mlrd. soʻm), Sergeli (2 667,2 mlrd. soʻm), Uchtepa (2 395,6 mlrd. soʻm) tumanlar hissasiga toʻgʻri keladi.

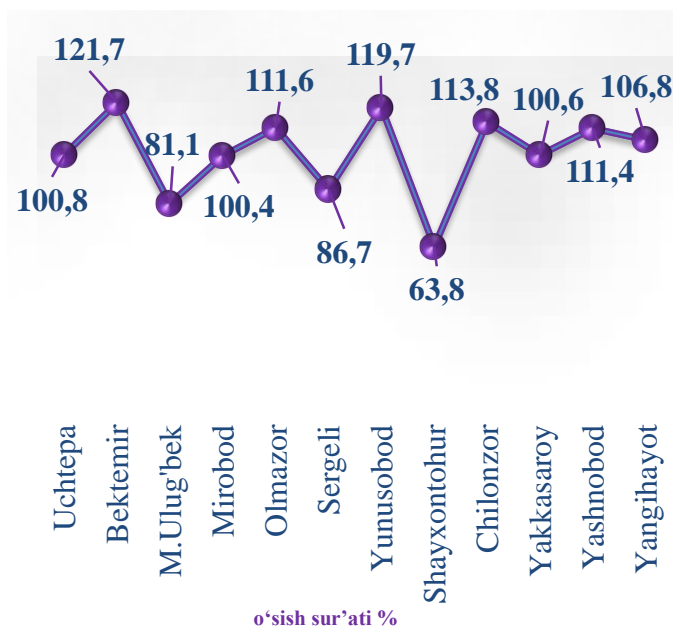
Yunusobod (2 181,7 mlrd. soʻm), Mirzo Ulugʻbek (2 027,4 mlrd. soʻm), Mirobod (1 934,8 mlrd. soʻm), Shayxontohur (1 623,7 mlrd.soʻm) va Yangihayot (1408,3 mlrd.soʻm) tumanlarda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi past boʻlib qolmoqda.

2023 -yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha kichik tadbirkorlik (biznes)da sanoat mahsuloti ishlab chiqarish hajmi va ulushi

2023- yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha kichik tadbirkorlik (biznes)da chakana tovar aylanmasi hajmi va o'sish sur'ati

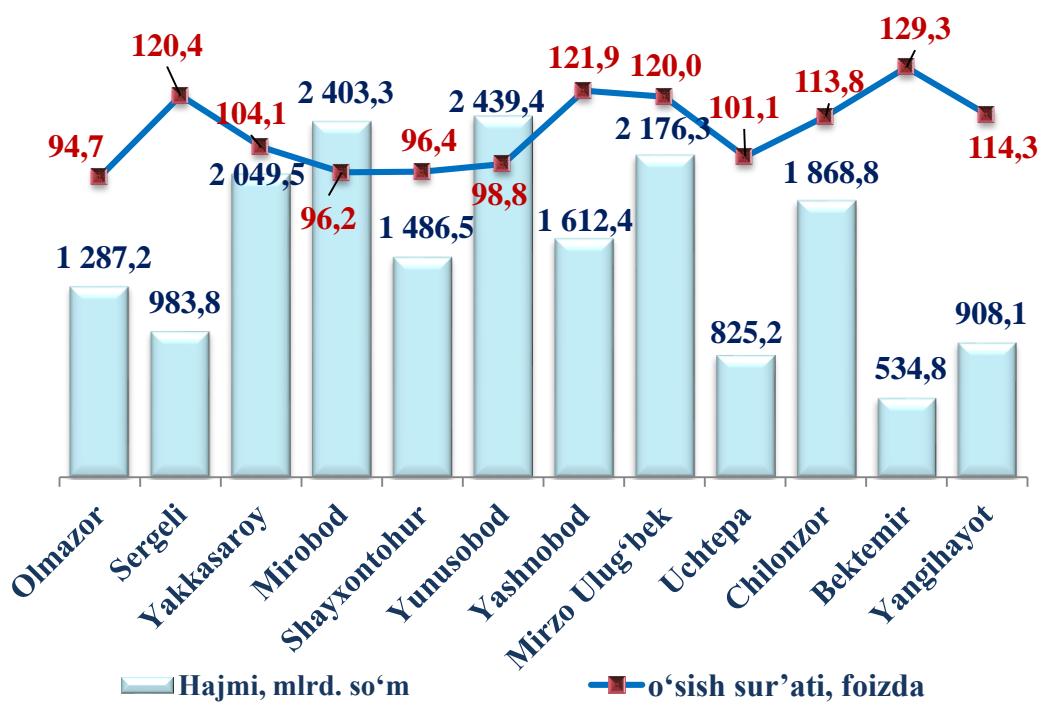

Chakana tovar aylanmasi bo'yicha eng yuqori hajm Yunusobod (2579,1 mlrd.so'm), Yakkasaroy (2417,6 mlrd.so'm), Uchtepa (1800,2 mlrd.so'm), Olmazor (1714,2 mlrd.so'm), Chilonzor (1657,6 mlrd. so'm) va Yashnobod (1494,8 mlrd. so'm) tumanlari hissasiga to'g'ri keladi.

Shuningdek, tumanlar bo'yicha eng past chakana tovar aylanmasi Mirobod (1288,1 mlrd. so'm), Mirzo Ulug'bek (859,5 mlrd. so'm), Shayxontohur (701,0 mlrd. so'm), Bektemir (555,5 mlrd. so'm), Sergeli (440,9 mld.so'm) va Yangihayot (173,3 mlrd. so'm) tumanlari hissasiga to'g'ri keladi.

2023- yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha kichik tadbirkorlik (biznes)da bajarilgan qurilish ishlari hajmi va o'sish sur'ati

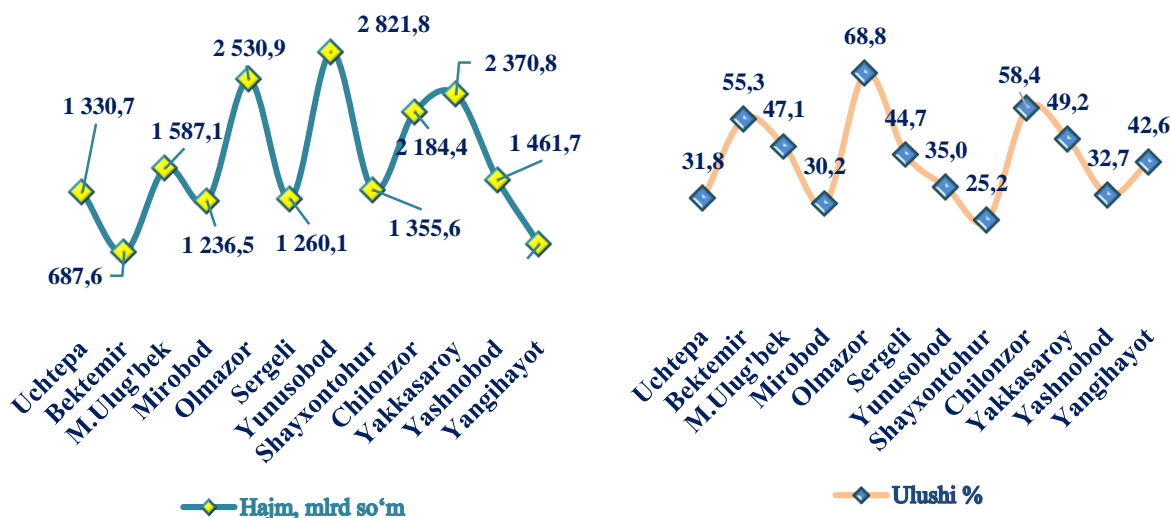

Qurilish sohasi bo'yicha eng yuqori hajmga ega bo'lgan Yunusobod (2 439,4 mlrd. so'm), Mirobod (2 403,3 mlrd. so'm), Mirzo Ulug'bek (2 176,3 mlrd.so'm), Yakkasaroy (2 049,5 mlrd. so'm) va Chilonzor (1 868,8 mlrd. so'm) tumanlariga to'g'ri keladi.

Yashnobod tumani (1 612,4 mlrd. so'm), Shayxontohur tumani (1 486,5 mlrd.so'm), Olmazor tumani (1 287,2 mlrd.so'm), Sergeli tumani (983,8 mlrd. so'm), Yangihayot tumani (908,1 mlrd.so'm), Uchtepa tumani (825,2 mlrd.so'm) va Bektemir tumani (534,8 mlrd.so'm) qurilish sohasida past hajmga ega.

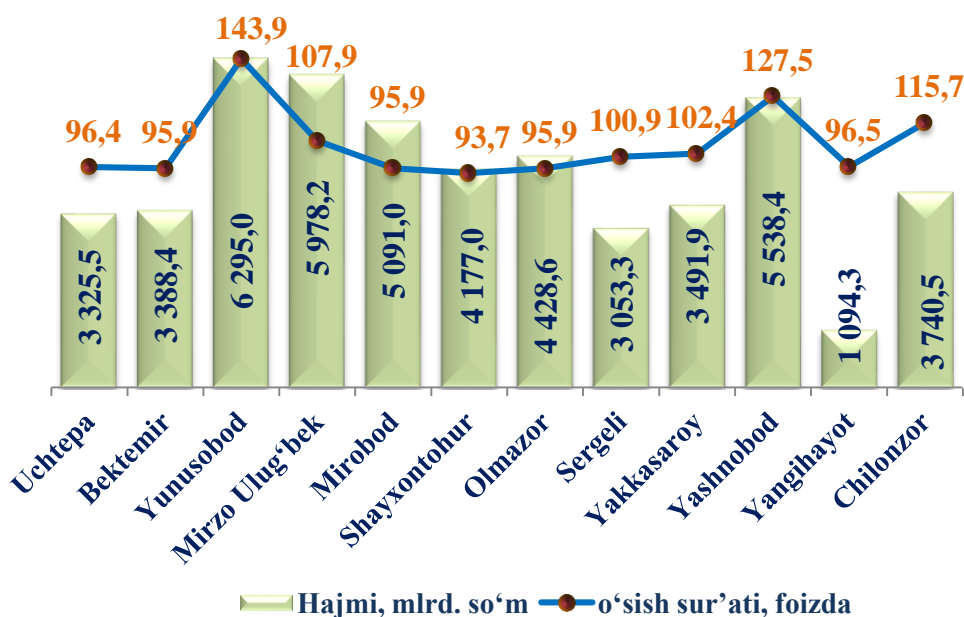
2023-yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha kichik tadbirkorlik (biznes)da investitsiya sohasi hajmi va ulushi

Investitsiya sohasi bo'yicha eng yuqori hajmlar Yunusobod (2 821,8 mlrd. so'm), Olmazor (2 530,9 mlrd. so'm), Yakkasaroy (2 370,8 mlrd.so'm), Chilonzor (2 184,4 mlrd.so'm) Mirzo Ulug'bek (1 587,1 mlrd.so'm) va Yashnobod (1 461,7 mlrd. so'm) tumanlariga to'g'ri keladi.

Shayxontohur (1355,6 mlrd. so'm), Uchtepa (1330,7 mlrd. so'm) Sergeli (1 260,1 mlrd. so'm), Mirobod (1236,5 mlrd. so'm), Yangihayot (776,0 mlrd. so'm), Bektemir (687,6 mlrd. so'm) tumanlarida investitsiya hajmi past bo'lib qolmoqda.

2023- yil yanvar-sentabr oylarida hududlar bo'yicha kichik tadbirkorlik (biznes)da xizmatlar sohasi hajmi va o'sish sur'ati

Xizmatlar sohasida eng yuqori hajmlar Yunusobod (6 295,0 mlrd.so‘m), Mirzo Ulug‘bek (5 978,2 mlrd. so‘m), Yashnobod (5 538,4 mlrd.so‘m), Mirobod (5 091,0 mlrd. so‘m), Olmazor (4 428,6 mlrd.so‘m), Shayxontohur (4 177,0 mlrd. so‘m), Chilonzor (3 740,5 mlrd. so‘m) va Yakkasaroy (3 491,9 mlrd. so‘m) tumanlariga to‘g‘ri keladi.

Eng past xizmat hajmiga ega bo‘lgan Bektemir (3 388,4 mlrd.so‘m), Uchtepa (3 325,5 mlrd. so‘m), Sergeli (3 053,3 mlrd. so‘m) va Yangihayot (1 094,3 mlrd. so‘m) tumanlari hisoblanadi.

2023- yil yanvar-sentabr oylarida kichik tadbirkorlikning hududlar bo‘yicha iqtisodiy faoliyat turlari kesimida ulushi, foizda

	Sanoat	Qurilish	Xizmatlar	Chakana savdo
Toshkent shahri	35,9	70,8	37,3	55,2
<i>tumanlar:</i>				
Bektemir	37,2	70,2	73,0	82,3
Mirzo Ulug‘bek	42,4	76,8	44,9	45,2
Mirobod	36,5	66,3	35,4	39,1
Olmazor	62,2	68,4	40,8	55,5
Sergeli	24,7	85,0	44,4	46,1
Uchtepa	40,9	68,8	45,0	81,6
Chilonzor	55,0	75,0	26,1	52,2
Shayxontohur	33,9	62,3	28,3	39,7
Yunusobod	59,6	59,6	29,7	67,3
Yakkasaroy	56,2	74,3	30,3	56,2
Yashnobod	16,4	88,8	48,1	55,4
Yangihayot	25,6	74,6	51,8	47,7

Tumanlar bo‘yicha sanoat mahsulotlarni ishlab chiqarish bo‘yicha eng yuqori ulush Olmazor (62,2%), Yunusobod (59,5%), Yakkasaroy (56,2%), Chilonzor (55,0%), Mirzo Ulug‘bek (42,4%), Uchtepa (40,9%), Bektemir (37,2%), Mirobod (36,5%), Shayxontohur (33,9%), Yangihayot (25,6%), Sergeli (24,7%), va Yashnobod (16,4%) tumanlariga to‘g‘ri keladi.

Qurilish bo‘yicha eng yuqori ulush Yashnobod (88,8%), Sergeli (85,0%), Mirzo Ulug‘bek (76,8%), Chilonzor (75,0%), Yangihayot (74,6%) Yakkasaroy (74,3%), Bektemir (70,2%), Uchtepa (68,8%), Olmazor (68,4%), Mirobod (66,3%), Shayxontohur (62,3%), va Yunusobod (59,6%), tumanlariga to‘g‘ri keladi.

Xizmatlar sohasida eng yuqori ulush Bektemir (73,0%) Yangihayot (51,8%) Yashnobod (48,1%), Uchtepa (45,0%), Mirzo Ulug‘bek (44,9%), Sergeli (44,4%), Olmazor (40,8%), Mirobod (35,4%), Yakkasaroy (30,3%), Yunusobod (29,7%), Shayxontohur (28,3%) va Chilonzor (26,1%) tumanlariga to‘g‘ri keladi.

Chakana savdo aylanmasida eng yuqori ulush Yakkasaroy (56,2 %), Yunusobod (67,3%), Uchtepa (81,6%), Olmazor (55,5%), Yashnobod (55,4%), Mirobod (39,1%), Bektemir (82,3%), Yangihayot (47,7%), Mirzo Ulug‘bek (45,2%), Chilonzor (52,2%), Sergeli (46,1%) va Shayxontohur (39,7%) tumanlariga to‘g‘ri keladi.

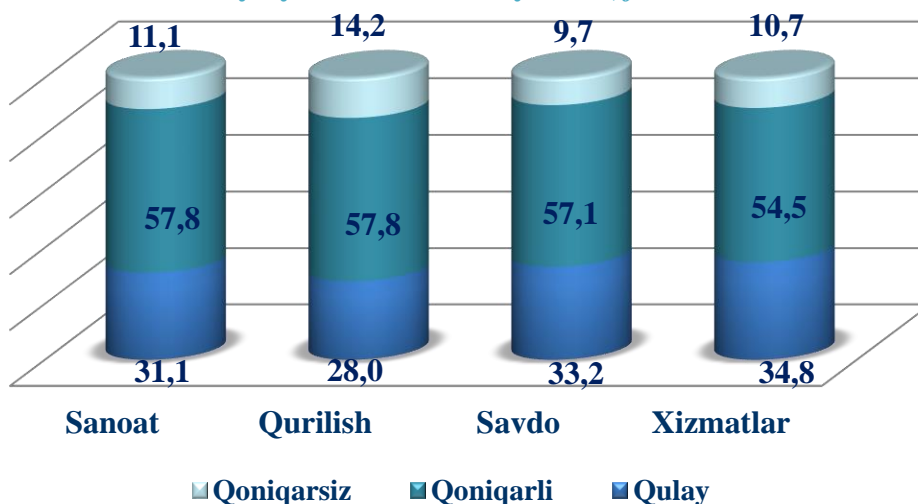
2023-yilning yanvar–sentabr oylarida kichik tadbirkorlikning YAHMdagi ulushi 48,4% ni tashkil qildi (2022-yilning yanvar–sentabr 47,8 %), YAHM tarkibi o‘tgan yilga nisbatan 0,3 foizga oshgan.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha 2023-yil yanvar– sentabr oylari yakunlariga ko‘ra, mikrofirmalar va kichik korxonalarda tanlanma kuzatuvlar o‘tkazildi. Unda 4342 dan ortiq respondentlar ishtirok etdi.

Kuzatuv ma‘lumotlari tahlili, sanoat sohasida respondentlarning 11,1 % qoniqarsiz deb hisoblashini, mos ravishda sanoat sohasida 31,1 % qulay va 57,8 % esa qoniqarli, qurilish sohasida 28,0 % qulay va 57,8 % esa qoniqarli, savdo sohasida 33,2 % qulay va 57,1 % qoniqarli, xizmatlar sohasida 34,8 % qulay va 54,5 % qoniqarli ni tashkil qilganini ko‘rsatdi.

Joriy iqtisodiy vaziyatga pessimistik ruhda yondashganlar xizmatlarda 10,7%, qurilishda 14,2 %, savdoda 9,7 % va sanoatda 11,1 % ni tashkil qildi.

Kichik tadbirkorlikda iqtisodiy vaziyatni tarmoqlar kesimida baholash 2023- yil yanvar-sentabr oylarida, foizda

Tahlil natijalaridan kelib chiqib, yangi tashkil etilgan kichik korxonalar va mikrofirmalarga biznes muhitini yaxshilash uchun ko‘rilayotgan chora-tadbirlar natijasida respondentlar yaqin istiqbolda umumiy iqtisodiy vaziyatning yaxshilanishini ijobiy baholayotganligini xulosa qilish mumkin.

STATISTIK KO'RSATKICHLARGA IZOHLAR

Tadbirkorlik faoliyati (tadbirkorlik) – tadbirkorlik faoliyati subyektlari tomonidan qonun hujjatlariga muvofiq amalga oshiriladigan, o'zi tavakkal qilib va o'z mulkiy javobgarligi ostida daromad (foyda) olishga qaratilgan tashabbuskorlik faoliyatidir.

Tadbirkorlik faoliyati subyektlari (tadbirkorlik subyektlari) belgilangan tartibda davlat ro'yxatidan o'tgan hamda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirayotgan yuridik va jismoniy shaxslardir.

Yuridik shaxs – o'z mulkida, xo'jalik yuritishida yoki operativ boshqaruvida alohida mol-mulkka ega bo'lgan hamda o'z majburiyatlari yuzasidan ushbu mol-mulk bilan javob beradigan, o'z nomidan mulkiy yoki shaxsiy nomulkiy huquqlarga ega bo'la oladigan va ularni amalga oshira oladigan, majburiyatlarni bajara oladigan, sudda da'vogar va javobgar bo'la oladigan tashkilot yuridik shaxs hisoblanadi.

Yuridik shaxslar mustaqil balans yoki smetaga ega bo'lishlari kerak.

Tadbirkorlik subyektlari o'z faoliyatlarini muvofiqlashtirish, shuningdek, o'z huquqlari va manfaatlarini ifoda etish hamda himoya qilish maqsadida, notijorat tashkilotlar bo'lgan uyushmalarga (ittifoqlarga) va boshqa birlashmalarga birlashishi mumkin.

Chakana savdo bu – oxirgi foydalanuvchilarga tovarlar va xizmatlar sotish bilan bog'liq iqtisodiy faoliyat.

Ulgurji savdo bu – katta miqdordagi tovarlarni sotishni o'z ichiga olgan iqtisodiy faoliyat.

Kichik va o'rta biznes - mustaqil mulk egaligiga, xo'jalik faoliyatini mustaqil tashkil etishga asoslangan va o'z tarmog'ida hukmron mavqe tutmaydigan biznes. Turli mamlakatlarda kichik va o'rta biznes sub'yektlari maqomini belgilab beruvchi mezonlar sifatida korxonada band bo'lgan ishlovchilar soni, korxonaning tovar aylanmasi, aktivlar, kapitallar, foyda miqdori va boshqa ko'rsatkichlardan foydalaniladi. O'zbekistonda kichik va o'rta biznes sub'yektlarini aniqlashda korxonada ishlovchilar soni mezon qilib olingan.